

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
30 lei an... 20 lei.
24 lei an... 16 lei.
18 lei an... 12 lei.
12 lei an... 8 lei.
6 lei an... 4 lei.
N-ri de Duminecă pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.
Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
De un sfert de gramadă: prima dată la
1000; a doua oară la 500; a treia
oară la 250 de fiecare publicare.
Adăpt abonamentelor, cărți și inserții,
cele vechi se plătesc înainte în Arad.
Telefon pentru ordine și comenzi
Serioși redacția nu se primește.

Cine-s agitatorii?

Incidentul de Duminecă din Giula, unde învățătorii nostri confesionali adunați pentru obicinuita lor adunare generală ordinară, au fost insultați din partea societății maghiare, n-a putut veni nici odată la o mai potrivită vreme ca tocmai acum.

El este răspunsul cel mai elocuent și la adresa ungurească, din partea cârmii vin în vremea din urmă tot mai dese momente, spre a-i câștiga pe Români și la adresa acelor Români, de bună dar zădarnică credință, cari mai nădăjduesc în putința unei colaborări politice alături cu Maghiarii.

Incidentul de Duminecă lămurește clar un lucru, care trebuie fixat ori cât de trist ar fi el: *între noi și Maghiarii, s'a săpat de ani de zile un abis, așa de larg, peste care abea mai poate fi aruncată vre-o punte!*

S'a agitat sistematic poporul maghiar împotriva noastră, i s'a propovăduit ura și numai ura față de noi, o presă lipsită de orice conștiință a ațâțat zi de zi opinia publică maghiară, încât azi publicul maghiar, dela fire iritabil și iute, nu mai poate judeca cu altă rațiune decât cu cea inspirată de ura nemărginită ce ne-o nutrește.

Stai nimit văzând pornirile salbatice, de cari sunt cuprinși! Învățătorii nostri, oameni blânzi și pacnici, de o modestie oare cum cucernică, își țin adunarea lor generală învitați de confrății lor din Giula și societatea maghiară, căruia cu nimic nu i-au greșit, dela care nimic n'au prelinș, socie-

tatea aceasta maghiară, în hațărul căreia, dascălii nostri, ca s'o îmblânzească au pus să se cedeze inimii maghiar, îi primește cu bolveran și își uită înfrățita de sine, încât insultă și pe femei. Câtă însălbătație!

Și cei ce s'au pretat la aceste acte nu erau oameni inculți și fără carte, ci așa numita elită a societății maghiare, avocați, medici, funcționari și ca ironia stărilor noastre publice să fie mai completă — *insuși poliția organizează scandalul!*

Unde s'au mai pomenit lucruri de acestea? În ce țară trăim? În care veac?

Triburile salbatice ale celei mai întunecate Asii ar putea să se rușineze de aceasta sălbătație.

Și când te duci și ceri anărare, organul ordinii publice îți spune cinic, că nu ia nici o garanță pentru siguranța sa personală. Natural, cum să iee el garanță? Când însuși subalternul său, solgăbirăul conduce canală.

Iată un tip de vice-comite dela noi. Un poleac renegat, profită de ocazie, să devie și el om mare, pe aceste vremuri tulburi. Și spre acest sfârșit, săvârșeste lucruri, pentru cari, în stat civilizat n'ar fi tolerat nici 24 ore în funcțiune. Ba ar fi înghetat de guler și dus acolo unde este locul pentru turburătorii ordinii publice: în temniță.

În Giula? Monument pe seama lui Fábry. Aci a dus presa lucrurile.

Punem acum întrebarea: *cine-s agitatorii?*

De ani de zile gem temnițele cu noi pentru-c'am agita în contra naționalității maghiare.

Să ne arete presa maghiară un singur caz însă între Români, ca și cel din Giula? Cu atât agitatori și după atâtea agitații ar trebui să se vadă și urmările.

Și între noi vin, reuniuni și societăți maghiare, vin încă prea dese, macar că n'au ce căuta, pe când învățătorii nostri s'au dus la frății lor, *chemați de dânsi*, nu la Unguri, căci în Giula trăiesc 2800 Români, dar' spună-ni-se un singur caz unde Românii, s'ar fi uitat atât de sine, încât să-i insulte, să-i bruscheze? Niciari. Vin și se resfată printre noi, nimeni nu le poartă grija, nimeni nu-i supără cu nimica. Așa că dacă Maghiarii aceștia sunt oameni de omenie obligați de ospitalitatea ce o află prin înfraturile românești, ei ar trebui să protesteze contra actelor de vandalism săvârșite de conaționalii lor din Giula împotriva Românilor. Căci nu noi, ci dânsii, cari mereu se învârtesc printre Români, ar păți-o mai rău, când le-am plăti cu aceeași dragoste.

Cine-s deci agitatorii?

Domnii din Giula, vor ști-o prea bine, că dacă-ți trimam pe terenul în care s'au degradat, *toate tot dânsii trăgeau surdă*. Aveam noi acolo gardă să ne apere: brațele vâjnoase ale flăcăilor *români* din Giula nu numai s'au oferit dar ne-a costat nouă, și le reținem pentru a nu se descărca asupra nației. N-au mers însă învățătorii nostri acolo să insceneze scandaluri și mai bine s'au retras, ca oameni prudenți și ciștiți, decât să dea dânsii ansă la desordine și scandaluri.

Fără mamă.

Fiindu-mi în drum, în toate zilele treceam prin parcul din fața morii și odihneam câte-un picuț pe banca de lângă intrare; ear pe Florica o întâlneam de obicei, când se întorcea dela piață cu tirgușile.

Ca toate fetele, cuminți, blândă și Florica, văzându-mă și azi și mâine, prinse a-mi mulțumi cu încetul. „Săru' mâna”, mai întâi; „Săru' mâna la domnișoru”, mai apoi, — iar din ce în ce imprietenindu-ne: „Bună dimineața la domnișoru” și „Dimineața bu' la domnișoru!”. Eu mulțumeam cu drag la fetișoară și din zi în zi vorbeam mai dulce. Iar ea, tot mai duios se înveselea, de-o agrăiam în treacăt când și când...

Și atât de bine o prindea costumul ei... și atât de simplu era; — și ea, atât de fudulă de dragălașia simplității lui! — Cămașa albă, încrustată în flori pe piept și mâneci; șorturi negre, pieptar negru de barșon și pe cap bismăluța legată în treacăt, — și lăsând o jumătate a creștelului descoperită spre a nu ascunde cărarea aleasă a părului negru-lins, ce într'atât sporea în farmec pe copilă.

Florica însă, trebuia să poarte ceva pe inimă. Atât era de dragălașă, — și atât de tristă totuși, une-ori... — Și nu știu ce-am putut simți, c'atât de eu jale îmi cădea tristețea, care-i veșteja obrazii.

Mal mult palidă — ca de o roseată vineție; ochii adânciți și mari, frumoși dar' umezi, — plânși. Să fi tot avut vre-o cincisprezece ani.

Grăsulie, altfel, și sglobie, dar' nu-i venea a glumi nici de-ar fi silit-o cineva. Une-ori o petreceam din ochi, de o întâlneam fără să mă

vază, și atunci atâtea de întunecată îmi părea tristețea ei, că jale mă prindea de biata fată. Și-am contemplat-o astfel mai multe luni de-arândul, ear' ea, de câte-ori mă întâlnea, prindea par'că un pic curaj, și: „săru' mâna la domnișoru... da domnișoru aicea-!?” — mă întimpina făcându-și din silă voce. Îi răspundeam molcom, cu binete, ear' ea încurajată pășea urmându-mi drumul până-ce de departe, luam seamă iară, pe făcutul pașilor, că voia care-mi arătase — o-a lăsat. O contemplam mereu jălanic, ear' ea dispărea abătută la colțul străzii.

De când gazda mea se mutase la d-na J. mă făcusem vecin în același curte cu Florica. Nu era seară ori dimineață să nu mi-o dea „bună” — iar' de veneam ziua pe-acasă nu era dată să nu-mi pună-n cale „sărut mâna domnișorule!”. Se schimbaseră mult copila, de când ne întâlneam așa de des; era mai veselă, — ba prinse a și cânta Florica... și-atuncea deschidea fereastra la bucătărie, și atâtea trăgăna apoi de jălanic câte-o „frunzuliță foi de spin”, de-mi trimitea și mie jalea!.

Dela o vreme, prinsei s'o imitez și eu; cântam în toată vremea liberă. De mă mucea vre-un pic de dor, puneam mâna pe fluier; de nu mă potoleam cu ea, o înlocuiam cu flaută — și apoi o schimbam ear... „tot fluiera și frunza-s ale doinii”!

Florica nu încăpea de drag, de m'auzea doinind, — și prinse a mă lauda și n casă pentru cântecele mele. Ear' eu cântam în toate seriile... — Și luna cum era frumoasă, lină și cerul cum era azur, tăcerea dulce, zefirul molcom... și iazul

cum curgea prin dos dela grădină chiar, și cum îmi petreceam eu seriile pe prundul lui, doinind, — o prinseră în vrăji pe d-șoara Gretchen. Zi de zi, seară de seară mă urmărea vecin, stăpâna Florichii, ear' eu o luam mo'com prin grădină la iaz, locul doinelor... — până-aci de dor iar' acu muia în dragoste...

Ei, ce? Doar eram tânăr atunci... simpatic chiar, — da. Și cum puteam fi antipatic față de „curtea” ce o începuse juna Gretchen, când atâtea de îmbunătățit eram de imprăștiata tristețe a fetiței, a Florichii!... Și apoi d-șoara Gretchen nu era fată urâtă!... Un păr aurii și buclat, niște ochi azurii și senini, doi obrăjori liniși și trandafirii... — gurița... — aceea par'că tot s'o fi privit cum le lăsa obrăjilor câte-o gropiță, în surâs, și cum și-avea de înrămănite buzișoarele de fragi... sărutul numai, așteptau! și apoi gropița din bărbie... și bărbie... — dar' tac!

Și i-am căzut cu tronul la coconită. A doua zi mă pomenese cu gazda: Die G., pe seară suntem invitați la d-na S. la te.

— La d-na S.? Dar cum?!

— Ne roagă foarte mult...

— Ei, da! Pe d-v., dar nu pe mine...

— Din contră. A insistat chiar asupra d-v.

— Fie atunci... — mergem!

Și seara, am fost la pont. Gretchen era de gală. O pieptănătură cât mai poetică... — căntătură, cât mai atrăgătoare! Un négligé decoltat acoperea anumite părți, lăsând să apară niște brațe, — pe cât de moi, pe atât de rozalbe, pe cât de rozalbe pe atât de catifelate, — și un sinuț... — O! struguri răscopti de Tenedosk...

Intrebăm însă cu înzistență pe toți pe câți îi privește întrebarea să ne răspundă acum :

Cine s agitatorii ?

Iată un caz material al agitațiunii, care n-a rămas numai pe hârtie ca prelinsele agitații ale pressei române, ci a luat forme concrete, ieșind din legalitate și vătămând grav ordinea socială și de drept. Veni-va justiția să restabilească ordinea de drept vătămată, să pună un friu agitațiunilor nesocotite a pressei șoviniste și să statueze un exemplu și pentru respectul de drepturi al cetățenilor de alte naționalități, în cari, în vremea din urmă, a ajuns merit la Maghiari a da cu piciorul ?

Ori nu va veni !

Asta o esclude patriotismul de azi. Dacă însă actele din Giula vor fi verificate de patriotism, atunci la ce mai sunt bune declarațiunile de înfrățire ?

Criza ungară și întâlnirea Țarului cu Wilhelm II. Vis-à-vis de Borgo, Duminecă și-au dat întâlnire Țarul tuturor Rușilor și Wilhelm II, împăratul Germaniei. Ce s'a discutat, încă nu a eșit la iveală. „Morning Post“ e informat, că rendez-vous-ul a avut scopuri politice. Pe lângă alte chestiuni politice de interes comun, ca o eventuală alianță germano-franceso-rusă, starea în Norvegia, conferința în chestia Marocului, etc. s'ar fi discutat și viitorul nesigur al monarhiei austro-ungare.

Frica de necunoscut?

Dela începutul crizei s'a putut observa, că M. Sa ține cu ori-ce preț să dea puterea acelor, cari o cer, în numele majorității. A chemat la sine pe fruntașii autorizați ai tuturor fracțiunilor din coaliție și le-a dat de nenumărate ori să înțeleagă, că îndată ce vor prezenta un program acceptabil, fără a atinge prerogativele Coroanei, le va da însărcinarea de a conduce destinele țării.

De atunci au trecut luni multe și cel

din majoritate n'au făcut decât sgomot și n'au produs decât amenințări, așa că Fejérváry, în circulara sa către municipii, avea tot dreptul să-i numească niște revoluționari, căci, incapabili de a guverna, ei nu vor să lase nici pe alții să guverneze.

Dar, cu toată experiența și tot tonul ne mai pomenit de îndrăzneț al tovarășilor lui Zichy Jenő, cel cu acuzarea contra camarilei vieneze, acea faimoasă camarila este atât de binevoitoare coaliției, încât continuă a o omori cu dragostea. Incercările de a curma starea de astăzi au rămas acele dela început : vecinul țig cu fruntașii majorității multicolore, — adică cu kossuthiștii, căci venind la putere, cine alții decât aceștia au să alcătuiască majoritatea.

Vrînd nevrînd trebuie să te întreb, nu s'au gândit cei din Viena nici odată că ar putea să existe și o altă cale pentru înlăturarea crizei ? Este o chestie de existență pentru țara asta, ca viitorul guvern să fie format tocmai de d-nii Apponyi și Kossuth și viitorul parlament să fie compus numai din «diszmagyar» ?

Ori-ce criza este o boală și ori-ce boală poate fi tratată după mai multe metode. De ce s'a urmat un singur tratament, după ce se dovedise cu vîrf și îndesat, că, cu ajutorul lui, boala se înrăește în loc de a se tămădui ?

După-ce adică prin amânare nu s'a putut ajunge nici măcar la singurul rezultat posibil la acela de a vedea pe șefii coaliției desbinându-se, s'a dat din contra timp, ca mișcarea zisă «națională» să ia proporții mari și ca majoritatea kossuthistă să instituie un fel de al doilea guvern, care să paralizazeze toate acțiunile guvernului instituit prin voința M. Sale.

Și factorii în drept nu se gîndesc nici acum, după cea mai nouă experiență, că ar fi și altceva de făcut, decât a cersi mila celor ajunși tari prin hazardul întâmplărilor pe deoparte și prin nehotărârea Vienei pe de alta.

Noi, naționalitățile, am saluta cu bucu-

rie ori-ce altă modalitate de a rezolva criza, decât aceea ce se încearcă astăzi, dar am prefera, bine înțeles, o cale, pe care am fi chemate și noi să dăm tot ajutorul, de care prin forța noastră suntem capabili.

Ori-ce dispoziție de sus și ori-ce trăsătură politică, fie cât de îndrăzneată, numească-se ea și lovitură de stat, ne este binevenită, dacă nu ne atinge drepturile noastre naționale și dacă nu ne silește să intrăm în armata maghiară. Pentru-că o soluție mai primejdioasă pentru noi ca cea voită astăzi nu poate să existe.

De ce nu se încearcă deci ? E atât de mare frica de necunoscut ?

Compromis.

— Criza. —

Iar se vorbește de un compromis. Se zice că calea ce va face zilele acestea ministrul președinte la Isch este în nex cu noii proiecte pentru un compromis.

Fejérváry este adică convins de gravitatea situației. Pe lângă toate demențările, e fapt, că în sinul cabinetului s'au ivit disensiuni cu privire la măsurile coercitive, de cari e vorba să uzeze guvernul. Disensiunile acestea nu sunt de natură a se manifesta pe față, dar existența actualului guvern numai așa are rost, dacă ori are curaj a se prinde de măsuri de violență, — în adăvăr calea păcii, cum a s'.

Fejérváry se angajează la împăcirea deopotrivă și va spune M. Sale am

Disensiuni în cabinet.

Se susține că s'au ivit disensiuni în sinul cabinetului cu privire la procedura de urmat față de municipiile rezistente. Vörös László, Lukács György și György Endre perhoreschează măsurile violente. Dășii cred că violența e capabilă numai a agrava situațiunea. Dimpotrivă baronul Fejérváry, Kristóffy József și Lányi Ber-

Am făcut cunoștința ; a urmat apoi mici convorbiri și în urmă, bătrânețele la o parte, iar tinerețele la alta, — și fie care cu „ahturile“ — ne-am împărțit. Gretchen a cântat în urmă la pian ; d-șoara Silvia, nepoata gazdei, o acompania cu vocea — iar eu îmi îmbălam sufletul cu visurile lor și-a mele. — Mi-arunc de-o parte privirea și zăresc pe Florica ; ridea toată, copila ; — ce-o putea face pe ea atât de fericită ? — Târziu ne-am luat „noapte bună“ și am plecat. Străngerile de mână erau calde și promițătoare... zimbetele dornice... De sigur însă m'am întors înflăcărat de tot în odăita mea, căci altfel nu știu, cum aș fi cântat cu atâta frenetică duioșie „Amor, amor !“, la fereastra ce da în grădină... — Iar Gretchen, asculta și ea. De-a fi visat apoi ca m'ne... nu știu, — mai ceva însă, — m'încălipui !

— Sărut mâinile la domnișoru !
— Să trăiești Florică dragă !... Da ce-i ?
Cam ce mi-aduci ?...
— Vești bune pentru domnișoru... nici de gândit !...
— Da nu mai spune Florico...
— Ba nu mi-l crede poate !
— Da ce-l, adică ?
— Apoi chiar acu... nimica.
— Ce face d-șoara Gretchen ?
— Vezi ? Știam eu, că mă ntreabă d-șoru...
— Poi da... — ca de-o vecină...
— Ihi ! Ba nu, domnișorule...
— Dar cum ?
— Hăi-hăi ! Știe d-șoru bine, dar să face.
— Ba nu, zău, Florică. — ce vreți se spui ?

— Apoi, ia... nimic... — Astă sară n'are d-șoru pentru cin' cânta.
— Poi eu cînt pentru mine, drăgușoară, pentru cin' să cînt ?...
— Ba, știu io că pentru cine... dar d-șoara-l dusă de acasă azi și mâne.
— Da ?
— Da.
— Și unde ?
— Apoi, la matusa d-nei, — la „vena“.
— Și ?
— Și nu vine pîn' poimîne.
— Dar nu mă băga 'n boală Florico !
— No vezi, că știu io că la d-șoru i drag ?
— Poi ca vecini... — știi...
— Înțeleg io... — Dar d-șoru nu știe ceva...
— Cam ce Florică ?
— Da, zău, să nu mă spue cum-va d-șoru...
— Aș-șaa...
— Apoi, d-șorule... — d-șoara Gretchen iubește pe d-șoru !
— Dar nu fi i copilă, Florico !
— Ba, zău, d-șorule ! Să știe d-șoru câte mi-o mai spus asară...
— Și ce zicea ?
— Apoi, știi... ce să zică ?... iubește pe d-șoru...
— Tu glumești, fă Florico !
— Ba zic zău, nu ! A vedea d-șoru ce-l aduce poștaru azi... — Numai mă rog frumos de d-șoru să nu cum-va să mă spue...
— Fi-i pe pace Florico, — n'avea nici un baiu.
— Sărut mâinile la d-șoru !
— Dar pieci, Florico ?
— Mă duc... sărut mâinile !...
— Pace bună, dragă !

— Salutare amicescule !
— Servus dragă !
— Dar ce faci ?
— Îmi aprinsel o țigară și mă lăsa i o țiră jos.
— Vrei să dormi ?
— Ba nu ! — Dar ce mai nou ?
— Nontăți ? — Nimic. — Tu, dacă nu-i avea, — amoretzatele !
— Sunt mî ! — dar nici persoana nu se lasă mai pe jos !
— Ce spui frate !...
— Foc mare.
— Adevărat ?
— Chiar acu fu-se aci Florica.
— Ei și ce ?
— Foc mare... — nu ți-am spus ?
Și ne adăncirăm cu amiculi Liciu în povești.
— Așa m'a prins de-o vreme încoace dor de-acasă... — Îmi zise într'un târziu Liciu, — Nu cântăm noi una mî ?
— Și de ce nu ?...
— Apoi am rupt-o amândoi la doine.
— Dar ce i asta, mî tică ? — șopti Liciu.
— Ce e ?
— N'auzi nimica ?
— Ascultărm... —
— Din grădină pătrundea prin geam suspine 'nnăbușite.
— Vr'un copil... — am zis, și iar ne-am urmat cântecul, mai adănciți în jale, amândoi.
După puțin, un isbucnit de plîns ne-a rupt de-odată cântul...
— Dșorule dragă !... Sărut mî nu mai cânta dșorule !...

talant sunt pentru măsuri energice. Pentru a referi Suveranului despre aceasta, se va duce numitul președinte la Ischl, pentru a primi de acolo înviațiuni.

Fejérváry bolnav.

Ministrul președinte Fejérváry, e bolnav. Medicii i-au recomandat liniște de câte-va săptămâni.

Dănsul însă a declarat că afacerile-l reclamă acasă.

Garda se predă...

Iar a părăsit unul partidul liberal. Bély László fost fișpan și deputat a eșit din partidul bătrânului Podmaniczky, cu care rămâne azi mâne Tisza.

Berliner Tgbl. despre criză.

În B. Tgbl. Levizon a scris despre criză următoarele:

— În Ungaria se pregătește revoluție fără sânge, care în sfârșit se va termina cu înfrângerea dinastiei. Și încercarea cu agitațiile naționaliste n'a rășuit.

Cum adevăd dle Levizon? Când naționalitățile din Ungaria își cer drepturile naționale, agită?

Nyiri depune mandatul.

Cu scumpe parale și-a câștigat Nyiri mandatul vis-à-vis de Darányi. S'a pornit și nu s'a terminat cercetarea; s'au descoperit însă lucruri teribile și istoria acestei alegeri, dosarul păcatelor ei ne pune în lumină vie curățenia alegerilor dela noi.

Se svonește, că Nyiri va abdice înainte de sfârșitul cercetărilor.

Întâlnirea de pe mare.

— Revoluția rusă —

Nicolae II s'a întâlnit cu Wilhelm II. lângă finlandezul Borgo, unde în 1809 dieta finlandeză a decretat unirea cu Rusia.

Dela aceasta întâlnire se așteaptă multe schimbări poate chiar și'n situațiunea internă a Rusiei. În cetăți călătoare s'au întâlnit, au dejunat etc. și s'au înțeles de bună seamă nu numai asupra stărilor din Rusia, ci au combinat probabil și un viitor politic pentru Europa Taru la cerut de bună seamă

sfatul esperiatului german privitor la sanarea boalei imperiului rusesc.

Pe când însă puternicul țar de odinioară cerșeste prietinescul sfat al curtenosului german, prăpastia între autocrație și poporul rus devine tot mai mare.

Francezii pot considera această întâlnire drept demonstrație. De aceea politicianii ruși afirmă, că întâlnirea a fost întâmplătoare, că țarul se va întâlni probabil și cu regele danez și că bună durată de timp nu se va mai reîntoarce în Rusia fiind bolnav.

— Poporul rus așisderea nu poate privi cu mâinile 'n sân, cum împăratu-l cerșeste sfaturi prin străinătate. Cam așa era la timpul său și cu Ludovic XVI.

Revolte de prin orașe nu înceată. În jurul Odesei țărani organizați în bande au atacat castelul unui mare moșier și a fost luptă inversunată între ei și cazacii și militia, ce a fost trimeasă la fața locului 120 țărani au fost omorâți de plumbii soldaților. Mare e numărul răniților, ear o mare parte din ei cu femeii cu tot au fost e-certați la Odesa.

Cătră on. abonenti.

De ani de zile muncim și ne jertfim pentru binele obștei românești. Că a fost lipsă de acest ziar, dovadă e, că dela noi s'a pornit binefacătoarea mișcare de redeșteptare politică, ce e botezată sub numele curentul activist.

Am intrat în al doilea semestru al acestui an. Se întâmplă atâtea lucruri în țeară și în afară, încât flece Român trebuie să știe, ce se petrece în deosebi la noi, în țară, unde astăzi se pregătesc zile nouă pentru Ungaria.

Aboneze deci flece Român focea noastră, iar vechii abonenti sunt rugați să trimită contul abonamentului, ca să nu li-se sisteze trimiterea foael.

Deșteptarea românilor din Basarabia.

În Basarabia s'a format o Ligă pentru redobândirea drepturilor naționale pe seama românilor de acolo. Afară de hotărîrea luată

de a redacta un *memorand* și a trimite o comisie la Petersburg, ca să-l prezinte țarului, numita Ligă a tipărit și un *manifest* către popor, pe care-l reproducem și noi după „Adevărul” din București.

Iată manifestul:

Cătră Moldovenii din Basarabia

Fraților! De grabă se împlinește o sută de ani, de când rușii au luat țara noastră Basarabia sub stăpânirea lor. Dela început încă s'a văzut, că nu pentru fericirea noastră ne-au luat; am scăpat de turci și am ajuns mai rău robii la ruși.

Când eram sub turci aveam preoții noștri moldoveni, cari ne făceau slujbele, se rugau lui Dumnezeu, ne citeau sfânta scriptură și ne dădeau învățătură în limba noastră moldovenească, așa că și noi și copiii noștri știau să se închine lui Dumnezeu și să trăiască în lume după-cum ne învăța la biserică. Rușii ne-au adus popii lor rusești, cari nu știu limba noastră, fac slujba rusește și noi nu înțelegem, ne fac învățătură în rusește și noi nu le putem pricepe.

Când eram sub turci, aveam stăpânirea noastră moldovenească; aveai treabă la stăpânire te înțelegea, ce-l spunea și o înțelegea, ce îți cere. Rușii ne-au adus nacialinici de-ai lor, cari nu știu moldovenește, nu vor să vorbească moldovenește și ne sudue, când vorbim moldovenește.

Când eram sub turci aveam judecători moldoveni — îi spuneai judecătorului moldovenește dreptatea ta, el te asculta, îți asculta martorii și și dădea hotărîrea tot în moldovenește: așa că toată lumea înțelegea cine are dreptate și cui și cum i-s'a dat dreptate. Rușii ne-au pus sudieaci de ai lor ruși, cari nici nu ne ascultă, nici nu ne înțeleg, și ne fac judecata după gândul și gustul lor rusesc.

Când eram sub turci nu făceam slujbă militărească; făceam, cum puteam de apăram țara de turci, aveam hatmanii noștri, aveam călărașii noștri. Rușii ne iau pe flăcăi și pe bărbați și îi trimit, ba la Caucaz, ba la Varșovia, ba la Dalnii-Vostoc; și duși buni și teferi, se întorc chiori, schiopși și bolnavi de toate boalele.

Acum de când cu războiul cu Japonia i-au luat de li omoară, că pe acasă nu se mai întorc. Rămân femeile și copiii pe drumuri și n'are cine să muncească, ca să dea o bucată de pâine copiilor flămânzi. I-au luat rușii pe moldovenii noștri de i au dus la moarte pentru țara lor rusească, pentru neamul lor și limba lor muscălească; au lăsat femeile noastre văduve și copiii noștri fără tați. Ne e mai rău sub ruși decât ne-a fost sub turci? Când eram sub turci pentru pământul nostru și neamul nostru luptam, acum ca pe robii ne trimit să l ptăm și să murim pentru pământ străin, pentru țară și neam străin.

Când eram sub turci aveam cărți scrise în limba noastră moldovenească și învățau oamenii și-și luminau mintea. Rușii au făcut școli rusești și învăță copiii noștri rusește, par'că noi am fi ruși și copiii noștri nu pricep nimica din cartea lor rusească și trăim noi proști și neluminați ca boii, că rușilor le vine la socoteală să fim proști ca mai bine să ne prade, ca mai bine să fure, ca să-l ascultăm și să murim în războaie pentru ei, iar pământul nostru să-l ia ei și neamul nostru să se stingă.

Nu le trebuie rușilor să se deștepte, să învețe carte moldovenească, că dacă s'ar deștepta moldovenii și ar învăța carte moldovenească, vor ști, că nu trebuie să ascultede ruși să facă pe placul lor, să le dea biruri și să-și trimeată bărbații și flăcăii la războiu pentru neamul și țara lor muscălească — atunci moldovenii vor face răscoală și vor zice

1) Basarabia este țara noastră a moldovenilor.
2) Stăpânirea și judecata lor să se facă pe limba noastră a moldovenilor.
3) Slujba militărească s'o facă bărbații și flăcăii noștri aici la noi, în Basarabia.
4) La biserică slujba să se facă în limba moldovenească.

Mă ridic speriat. Era Florica, — și plângea în hohote, ca un copil!

— Da e-ai pătit, Florico dragă? De ce plângi mamă?

— Oh! oh! — și biata copilă nu se putea opri.

— Flerico...

— Vai, că jale mi-ai făcut d-șorule! Atăta a-ți cântat de cu jale, de m'o durut inima!... Că și eu is străină d-șorule... și n'am, chiar-chiar pe nimenea! Și de unde-am știut, că și d-voastră sunteți tot străin, așa mi-o vint o jale de mine, d-șorule, că... io n'am mamă de loc!... — și fata izbucni din nou în plâns.

— O lume i-aș fi dat, s'o potolesc, atât mi-era de jale... iar Liciu, într'un colț plângea și el de jalea ei.

— Las' Florică dragă, că mare-i D-zău, și grijește el de toată lumea...

— Că numai cu gându la el mai pot trăi, d-șorule, că... — hăi Doamne... rău-l „fără mamă”!... — iertați-mă d-șorule, iertați-mă, că-s copilă...

— Taci, Florică dragă... să știi, că eu ți-s prieten...

— D-zău să vă fie d-șorule!... — și-apoi s'a depărtat copilă.

De-oparte, Liciu, oftă ușurat — dar dureros.

— Ah! greu mi-a venit ticule de biata copilă!... Sărmana... — „fără mamă”...

Cine-va bătu la ușe.

— Cine?

— Poșta. O scrisoare recomandată pentru domnul C.

Am luat scrisoarea foarte curios. O deschid. Liciu era lângă mine. Citesc tare!

„Stimate Domn!”

„De dragoste îți scriu; de focul, ce consumă o inimă, care nu dorește nimic fără a poseda, — și totuși, care e robită de fapta realizării unui „ce” atât de neînsemnat, — și îndură chinuri tantalice! — Te miri că-ți scriu așa? — Nu te mira: „Iubirea e a inimilor” — și de mult mă usc de setea ei! C'am îndrăsnit a-ți scrie, nu fac alta decât a te 'mbia să îndrăznești ca mine. Eu știu și aceea, că nu-ți pot fi străină... mi-au spus-o ochii, în privirea lor, — și mi-o spunse-zele de cântec ce le petreci la iaz. — Greșit este ceea-ce fac? — Și de va fi... — Tot una! Iubesc!... Da, iubesc! De mai răbdam... tot una! — Te iubesc! — și jură-mi, dacă poți, că-ți sunt străină!... — și-atunci însă... să știi!... va trebui să 'nvig! — Ascultă-mă: O soră am doar, lângă mine, — și pe nime altul; neamurile: o bunică. Mamă n'am, — sunt „fără mamă” — deci liberă! Voește numai, și-s „a ta”, la ori și ce! Repet: „mamă nu am... — deci nu am piedecă!” — Singură... cu tine numai — vreau să deșert... dar până'n fund paharul! — mi-e tot una... — iubesc! — Voește numai! Voește!... O vorbă numai... Un cuvânt!”

Robită:

„G.”

— Dar ce era aceasta? Ce contrast cu cel mal de-adineaurei?

Terminasem de ctit și rămăsei privind întrebător în ochii lui Liciu. El legăna trist din cap.

— E „fără mamă”, Liciule...

— Da tică... — și Florica iară „fără mamă”...

Arad, 1905.

C. Delas.

5) La școală copil noștri să învețe și să ci-
tească moldovenește.

6) La sate breslele să fie alese de noi și să
facă slujba moldovenească.

Aceasta și nimic mai mult.

Fraților!

Polonii, finlandezii, rutenii, tătarii și armenii,
georgienii și alte neamuri împreună cu muscalii
se ridică azi pentru ca să capete fie-care dreptu-
ri de cetățean, drepturi la limba neamului,
drept a se închina lui Dumnezeu în limba sa.

Împreună cu toții și noi moldovenii să dăm
pept cu împilatorii; cinovnicii, cazacii și spionii...

Dela Giula.

Un oraș ca toate celelalte orașe mici,
cu case mai frumoase și mai urite, pline de
mutre, cari rinjau risul risului, ori se uitau
la tine cu dragoste, cu înduioșare frătească,
ca la unul, ce ai venit să-l vezi și încă cu
atâta alai, un oraș de lângă Criș, un oraș
cu bolovanii, de cari în Giula e mare lipsă,
doar numai cu ajutorul lor își pot arăta «pa-
trioții» bunele moravuri... Asta-i Giula!

Ear de nu era acum aici mare adunare
nu știa poate lumea, că Giulanii *patrioți* sunt
catapulte vil.

Între aceste catapulte e icuit un pumn
de Român, pe cari să-i vază s'au dus foarte
mulți dascăli, număroasă inteligență etc. s'au
dus să-l cunoască, să cunoască orașul lui
Moise Nicoară fără să aibă idee, că acolo-s
mascate catapulte în preajma tea'rului.

De dragul revederii voit-au cei mulți
pentru cei puțini să aranjeze concert, să
cânte în duiosul glas al doinei bucuria re-
întâlnirii.

Nimeni n'avea nici idee, că *patrioții* din
Giula cu asalt de catapulte își arată simpatia
pentru artă.

Mizoneiștii giulani se temeau de noile
cântări și n'a doua strajă a nopții și-au în-
dreptat catapultele înspre mica tabără adu-
cătoare de cultură, adevăr sub comanda unor
barbați, cărora le stă rau de tot, că huiduesc
din orașul lor cultura și arta. Să fi văzut
comandă, să fi văzut fluierături!... așa de tare
se temeau de arta și cultura... română.

Persoane oficioase, crezând, că fac bine
grevei generale de stat, s'au alăturat la gă-
lăgioșii mahalagi. De aceea de cu vreme
mulți dintre cei veniți au căutat să nu mai
vază orașul cu *bolovanii*.

Unii și adevărați în număr destul de fru-
mos, au rămas și-a fost Duminecă sara petre-
cere cu chiu și cânt chiar până n. zori.

Atac nocturn de catapulte... ședințe cu
program draguț, interesant și serios, petre-
cere românească, chiar în Giula! Unde au
rămas catapultele, ori s'au dărapănat în ur-
ma presiunii moralei publice?

Anunț! Uitam să scriu și de-o descope-
rire, invenție, nou ascensor pentru carierele
de peatră. De vrea cineva să scoată peatră
din carierele din Giula, meargă acolo, cânte
ceva românesc și toate petritele din oraș și jur
gratis se vor grămădi lângă el. *Indărât.*

Didactice.

*Cuvântarea rostită de dl Ion Kalinderu la Con-
gresul corpului didactic primar, în ședința de
Sâmbătă după amiază, 2 Iulie 1905.*

(Urmare și fine).

Intr'adevăr, pentru-ca omul să poată răs-
punde chemărilor sale, trebuie să învețe mereu,
apropiindu-și tot mai multe cunoștințe. Iar cel

care face aceasta numai pentru sine, și nu îm-
părtășește și altora adevărurile și știința dobân-
dite, n'aduce mult folos, căci știința nu rodește,
dacă nu e răspândită și nu se pot bucura și
alții de ea.

Vi se impune dar și această sarcină, și
cum nu poate fi de mai mare utilitate, de cât
dacă se resfrânge asupra propriului d-v. cerc
de acțiune, e dela sine înțeles, că activitatea d-v
se va întinde asupra cestiunilor școlare și asu-
pra ridicării școlii și locuitorilor la o stare
de înflorire. Vă incumbă aceasta tot atât de
mult ca și celelalte datorii, ce aveți, pentru-că
trebuie să vă îngrijiți de elevi și după-ce au eșit
din școală, adică ca adulți, întreținând cu dânsii
legături strânse și povățuindu-i fără încetare
spre bine, spre lucruri frumoase și folositoare.

E o plângere veche, și am observat și eu,
că e dreaptă, cum-că majoritatea absolvenților
cursului primar, părăsind băncile școlii, ne-
glijază cu desăvârșire ce au învățat, așa că
dela o vreme devin tot atât de neștiutori, ca și
ceilalți. Este dar nevoie să puneți umărul pen-
tru dezvoltarea gustului de cetit, prin mijloa-
cele mai potrivite, cum sunt, în afară de cur-
surile de adulți și de șezători, răspândirea și
încurajarea revistelor populare, prin abona-
mente.

Indemnați de însemnătatea unei asemenea
acțiuni mai mulți bărbați de inimă au înființat
acum 8 ani, revista populară Albina, cu hotă-
rârea de a contribui la dezvoltarea gustului de
cetit, mai ales la țară, și de a da populațiunii
sătești o carte de cetire folositoare, în locul
multora din cele, care se ceteau și se cetesc
încă, și al căror cuprins înveninează de multe
ori sufletul și strică inima țărânului nostru.

În special ne-am ocupat în revista, de cer-
curile culturale, de grădinile școlare, societățile
economice, economie rurală și de toate cele-
lalte cestiuni privitoare la morala obștească,
iar atitudinea noastră ne-a asigurat, dela înfiin-
țarea revistei și în numele miilor de cetitori ai
Albinei sprijinul tuturor fruntasilor țării, fără
deosebire de opinii politice. Mă cred dator a
constata aici, că avem tot bine-voitorilor concurs
și al d-lui Vlădescu actualul ministru al învăță-
mântului, căruia îi mulțumesc cu recunoștință.

Sunt președintele comitetului de redacție
al revistei, și iau cunoștință aproape de toate
articolele, înainte de a se publica, având tot-
deauna înaintea ochilor idealul, la care tindem
adeacă: ridicarea neamului prin luminarea să-
teanului.

Lucrând același ogor, coloanele revistei au
fost deschise multora din articolele, ce ne-ai
trimis și vă fac un călduros apel, de a stărui
pentru răspândirea acestei reviste, cât mai mult
printre țărani. Cunoașteți de sigur cu toții mo-
desta noastră Albina, al căreia abonament nu
e decât de 5 lei anual, ca să poată fi într'ade-
văr, bănește, la înmăna ori-cui, precum este
ca limbă și ca conținut, de înțeles pentru toți.

Afară de aceasta vă mai amintesc de so-
cietatea Steaua, care urmărește același scop,
editând o bibliotecă populară menită a propaga
și întări învățătura în masa poporului românesc,
cărțilele ei costă numai 15 bani spre a putea
fi cumpărate și de cei cu puține mijloace.

Profit de acest prilej pentru a aduce so-
pntății d-v. obicinuita mea ofrandă bănească
aceiul curgător, și-mi fac o deosebită plăcere
a oferi fie-căruia din d-v., un exemplar din căr-
țica și circulara, ce am dat la iveală, în bi-
blioteca populară a domeniilor Coronei, privi-
toare la creșterea viermilor de mătase.

Am tipărit această lucrare, care e o nouă
conducătoare a broșurei: *Notițe asupra*
viermilor de mătase, în dorința de a contribui
cât de puțin la dezvoltarea acestei mănăsoare în-
deletnicirii, altă-dată atât de răspândită și de
apreciată la noi.

Țara noastră e o țară agricolă. În vederea
avântului luat de celelalte țări, și mai ales a
climei schimbăcioase, care distruge adese-ori
recolta, ea are însă nevoie și de industrii agri-
cole și domestice. Țăranul, al cărui singur mi-
jloc de traiu e agricultura, este cu deosebire
expus capriciilor naturii, așa că trebuie, ca
bun român, să căutăm a-i pune la dispoziție
și alte izvoare de câștig.

Dintre toate cred, că creșterea viermilor
de mătase e cel mai propriu, de oare-ce abia

răpește cât-va timp altor lucrări, se poate face
de femei și de copii, și aduce un venit destul
de însemnat.

Spre acest sfârșit M. Sa Regina, care ia
o parte atât de vie la tot ce privește popula-
țiunea rurală a țării, și mai cu seamă la des-
voltarea ei economică și morală, a întemeiat
societatea Țesătoria, al cărei scop este lățirea
culturei viermilor de mătase, a țesătoriei mă-
tasei și a comerțului acestor produse. Am o-
noarea a face parte și din omitețul Țesătoriei.
și ca unul, care am luat acum câți-va ani mă-
surii pentru redescoperirea îndeletnicirii acesteia
pe domeniile Coronei, am crezut, că e bine
să dau modestul meu obol nobilei inițiative.

Împărțind acele căticele, îmi exprim spe-
ranța, ca cultura gândacilor de mătase va găsi
î. d-v., și în cucernicii preoți, pe cei mai aprigi
propagatori, căci alcătuiți partea cultă din co-
mună și aveți datoria frățească de a lumina pe
consăteni.

Șlărșind urez societății noastre înflorire
iar d v., tuturora, spor și îspândă în luminarea
poporului spre binele țării.

Convocare.

Adunarea cercuală ordinară a desp. III. (Fă-
găraș) al „Asociațiunii pentru literatură română
și cultura poporului Român” se va ține în anul
acesta în comuna Șercaia la 2 August 1905.

Program:

1. Serviciul divin în biserica gr. cat.
2. Deschiderea adunării la orele 10 a. m.
3. Raportul general al comitetului despărță-
mântului despre activitatea sa dela ultima adu-
nare generală.
4. Raportul cassarului și prezentarea bud-
getului pe 1905.
5. Alegerea comisiunilor pen' a prezentării
acestor rapoarte.
6. Alegerea unei comisiuni pentru încasarea
membriilor noi și încasarea taxelor.
7. Discuțiuni, care trebuie precedate de
lectorul despărțământului cu cel puțin 15 zile
înainte de adunare.
8. Rapoartele comisiunilor.
9. Alegerea a 2 delegați pentru adunarea
generală, ce se va ține anul acesta în Sibiu.
10. Alegerea unei comisiuni pentru verifica-
rea precesului verbal.
11. Închiderea adunării.

Sunt rugați toți membri și binevoitorii cul-
turei române să ia parte la aceasta adunare

Din ședința comitetului desp. ținută la 14
Iulie 1905 în Făgăraș.

I. Macaveiu,
director.

Dr. Ioan Șenchea,
secretar.

NOTĂȚI.

ARAD, 25 Iulie 1905.

— Epilogul purtării clironomului
muntenegrean Danilo. Am amintit, că cli-
ronomul ironului muntenean Danilo nu
nămai că-n ziua înfrângerii rușinoase a Ru-
șilor la Ciusima a lăsat să se țină sărbarea
dela Podgorița, ci a ținut și o vorbire elo-
gioasă despre Togo. Prima consecință a și
avut o acest incident: consulul rus *Soloviev*
a fost chemat la Petersburg.

— Statistica sinuciderilor unei zile. Pădal-
nica de dragoste a cerut Duminecă în Arad
numai 5 jertfe. De altminteri la noi așa ceva
e la ordinea zilei.

Nuvelisti și ronancierii de romane fioroase
nu vor mai fi nevoiți să-și plimbe fantazia
dela polul sudic până la cel nordic, când viața
numai a unui oraș le ofere atâta materie. Apoi
eroinele și eroii nu mai au chef să-și înăbu-
șească dorul prin temnițe ude ani de zile
și cei din evul mediu. Apele și revolverele stăg-
zi de zi sute de vieți.

Duminecă de pildă *Török Géza*, și cusă-
torița de 17 ani *Baumann Emilia* au fost aflați
în cimiter morți.

Iar Murășul a primit în sine viața a trei

foarte plâpânde fete, care în moarte și-au căutat alinarea suferințelor amorului.

— **Portretul D-rului D. P. Barcianu.** Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”, condus de principiile datorinței de recunoștință față de bărbatul său vrednic, hotărâre a luat să procure pentru localul Reuniunii chipul în ulei al mult regretatului Dr. D. P. Barcianu, fost vice-prezident al Reuniunii. În scopul acoperirii cheltuielilor s-au făcut următoarele daruri: Panteleon Lucuta, prezident; Ioan Gheorghe, vice-prezident; Vic. Tordășianu, secretar; Gheorghe Giora, casier, P. Draghici, și I. I. Lăpădat, membri în comitet; Oprea Stelcea, bibliotecar; Ștefan Plesoș, prof. (Năsăud); Pompiliu Banda (Boșia sâs.); Dr. Iosif Blaga, prof. (Brașov.) — fiecare câte 1 coroană; și Andreiu Bărsan, prof. (Brașov.) 2 cor.

Aceia pentru care Dr. Barcianu mult a jertfit din știința sa, doritori de a dăruia pentru chipul lui, să trimită obolul lor la adresa secretarului Vic. Tordășianu în Sibiu.

— **Anarhist la stația din Ciaba.** Anarhistul Petru Ierrensohn Weils de fel din Copenhaga a fost arestat, fiindcă se crede, că el a făcut atentatul contra regelui spaniol Alfonso. Agitația Ciabanilor e mare.

— **Aferul de corespondențe ilustrate alor două primadone.** Dela începutul carierei sale fost-a Fedák Sári antipodul gloriei primadonei Kury Klára. Ori-ce nesucces al dș. Fedák se considera de idolatrii dș. Fedák drept intrigile Kurystilor; în acest chip au fost interpretate nesuccesele dș. Fedák în Arad și Cluj.

La răsunare s-au cugetat deci adoratorii primadonei Fedák. Au confecționat niște corespondențe ilustrate, pe care Kury e reprezentată diform de grasă, iar în un colț între flori apare însoțita de Sasza.

Adoratorii dș. Kury caută acum pe aușorii acestor corespondențe.

Sul lui Görgey — nebun. În una din nopțile trecute a scutit o scenă oficioasă de întâmplări în casa din New-York din Budapesta. Un om cu părul și mintea dezordonată intră noaptea în casă spre marea spaimă a câtorva oaspeți înțarziți: era fiul lui Arthur Görgey, cel ce a capitulat la Șiria.

Cândva acest nenorocit ocupa funcții însemnate la direcția poștelor, a înnebunit însă și s-a plimbat acum tragedia vieții prin cafenelele din Pesta.

— **Fidanțași:** Dșoara Eva Macaveiu cu Moisi Balea.

— **Scrisoare din Ludoș.** 23 Iulie 1904: În zilele trecute prin esc invitare la o „petrecere de vară” ce se va aranja în Bogata de Murăș — lângă Ludoș — în 6 Aug. st. n. Această, simplă considerată, nu ar da motiv unei corespondențe de ziar, — cel mult după aceea despre rezultatul moral — material, dar — cred la nici un caz înainte de ținerea ei. Și dacă totuși o fac cu permisiunea On. Redacțiunii, a prețuitei „Tribuna” — iată și motivul! Cetind adică invitarea, află aproape la sfârșitul ei, cu litere mai grase: *Pe iubitorii culturii poporului îi rugăm să-și arete dragostea*.

Caut să aflu înțelesul citatei rugămînți. Ce înțeles poate avea acea în invitare, și numai acolo? Ca doar „iubitorii culturii poporului” să contribuie cu parale pentru școala din Bogata, în al cărei favor s'a destinat venitul curat al petrecerii? Sau cu alte cuvinte să și arate dragostea în mod material? Aflu de cam forțată explicarea, — și abia cred să fie așa. După ce însă comitetul aranjator va fi pus-o acolo după „matură” chibzuială, hotărât va trebui să aibă altă rațiune, căci iubitorii culturii și altfel contribuie, cât le e în putință pentru scopurile petrecerilor.

Imi place dar a crede — și aceasta va fi și mai raționalul motiv —, că adică comitetul aranjator s'a pus în conțelegere cu directorul despărțământului Ludoș al Asociației pentru literatură și cultura poporului român, ca să convoace adunarea generală a despărțământului în Bogata, care adunare — între noi fie zis — de doi ani nu s'a mai ținut. Și astfel rugămîntea să fie îndreptată indirect către membrii despărțământului Asociației, binevoitorii culturii poporului, ca să participe cât de mulți, — nu ca în trecutul apropiat. Ca să se aștepte unul eventual 2—3 inși care să

țină discutații, prelegări poporale, poporului din Bogata. Să fie despărțământul acesta iarăși cum a fost odată când-va.

Astfel aș afla de foarte rațională rugămîntea din invitare.

Pe temeiul acestei explicări deci — care cred, că nu e nici forțată, nici prea mult pretenzivă, — îndrept și eu în special către cei mai tineri „iubitori al culturii poporului” o rugămîntă apel, ca convocându-se mult dorita adunare generală a despărțământului Ludoș al Asociației, ei în speial „să-și arete dragostea” făcând pentru poporul din Bogata și jur(?) o adevărată zi de sărbătoare culturală românească.

Sperând, că această explicație va fi primită și de alții, că fiind cea mai bună și astfel va afla realizare din literă în literă, ba și mai mult, de-o comandă nu mai insist, ci las, ca după 6 August — ziua amintitei petreceri să pot vorbi ca de fapt împlinit, iar nu numai ca de-o dorință.

Despre toate, ce se vor petrece atunci va raporta la acest loc.

„Un iubitor al culturii poporului”.

— **Din amănuntele atentatului contra sultanului.** Am anunțat și noi, că un faptuitor până acum necunoscut a atentat la viața sultanului. Atentatul n'a răușit însă, impresia lui a fost însă teribilă. Garda dela chioscul Jildiz a fost duplicată și s'au pornit estinse cercetări, ca să se afle numele atentatorului, despre care până acum absolut nimic nu se știe.

Telegramele din urmă aduc următoarele amănunte. Pe la 1 oră și 10 minute după terminarea serviciului divin sultanul cu suita sa venia dela gîmbe. O telegramă spune, că atunci a explodat o mină suterană, care a stins viața la 80 de oameni, obloanele gîmbei și edificiilor din prejur s'au spart, ba unele bucăți de bombă au ajuns și în interiorul acelor și a pricinuit pagube.

Ear altă telegramă povestește, că în timpul amintit din o trasură pogorîndu-se s'au vîrît între multe un domn tinăr și o damă și imediat după aceea a urmat exploziunea unei bombe cu efect înfricoșat. Aceeași telegramă adaogă, că au perit 40 de oameni.

Sultanul însă a rămas teafăr.

Cine e ucigașul? Se crede a fi vr'un armean, vr'un bulgar, ori alt nemulțumit. Mulți bănuiesc pe vr'un turc tinăr, că în zilele trecute s'au văzut pe lângă Bosfor niște turci tineri acum întorși din străinătate.

Alții pun atentatul în legătură cu o oarecare revoluție de palat, în chioscul Jildiz, tocmai așa de obișnuită, ca și în Tarskoe-Selo.

— **Un ungar escentric.** Zilele trecute a încetat din viață la Lucerna (Elveția) un ungar, care odinioară fusese numit cu drept cuvânt, un nabab, pe care însă pasiunile sale costisitoare l-au adus la sapă de lemn. Acest om extravagant se numia Geza Karacs și era fiul fostului lipșan al Seghedinului. În acest oraș el era numit „dșoara Geza”, fiindcă avea fel de fel de apucături femeiești; el frământa pâine, se ocupa cu cusătoria, împletea ciorapi și în marele și frumosul palat ducea o viață foarte retrasă cu unicul său amic, servitorul Ștefan Fabian, care semna toate documentele și polițele sale. În oraș Karacs ședea numai iarna și în fiecare zi se preumbla cu șania cu patru cai, urmat de o haită de câni, pe care îl iubea mult. Acest om avea două pasiuni: Călătoriile și colectarea de anticități și ideea fixă, că ținutul Alföldului trebuie să fie prevăzut cu un munte. El ordona să se taie un lac pe moșia sa dela Horgoș, să se planteze brazi și să se ridice coline de nisip. În chipul acesta s'a născut pădurea Kammer. Colecția de anticități a lui Karacs are astăzi un renume universal. Deși este compusă numai din 86 obiecte, totuși la 1890 fu urecată la un preț fabulos. Ea este actualmente o podoabă a British-Muzeului din Londra. Galeria de tablouri a lui Karacs în valoare de mai multe milioane a fost de asemenea vîndută prin licitație publică în Londra. În anul 1890 nedespărțitului amiel, stăpânul și sluga, se mutară dela Seghedin la Turin. Aici muri servitorul în anul trecut, iar stăpânul său, în zilele trecute în Lucerna, aproape cu totul sărac. Pasiunile sale escentrice îl înghițiseră averea colosală.

— **Statua lui Jacques Cartier,** descoperitorul de tutun. În Saint-Malo s'a inaugurat zilele trecute statuia lui Jacques Cartier. Acesta a adus prima-dată tutunul în Europa.

S'a născut în 1491. Lui are și-l mulțumească Franca posesunile canadiene. Fumatul l'a învățat dela indigenii din Canada, care prin fum se apărau contra muștelor muchito. Într-o oară — așa scrie cel puțin — nu i-a plăcut, cu vremea însă s'a obișnuit cu el și a învățat și pe compatrioții sei francezi, care acum drept recunoștință i-au ridicat statuă.

— **Din misterele camorrei newyorkiane.** Parisianul Eclair publică o telegramă ce a primit-o ministerul italian al afacerilor externe, prin care i-se aduce la cunoștință, că în pivnița unei case din mahalaua orașului s'au aflat 200 cadavre foarte mutilate de *Italieni tineri, pe cari, ca dispăruți de mult îi caută poliția*. Se crede, că camorra a săvârșit oribila crimă. Guvernul italian a îndrumat pe consulul din New York să-și câștige informații sigure despre înfricoșatul incident. Până acum nu s'a dat de urma ucigașilor.

— **Surpriză neplăcută.** Un tinăr marchis din Paris își perduse întreagă averea în cărți.

În vremurile c-le bune dăruise el însă, un bilet de lotărie bucătăresel sale și când auzi că biletul a câștigat o jumătate milion de franci, în grabă s'a hotărât, că va lua de nevastă pe bucătăreasă. Când s'a întors dela matriculant, a cerut biletul dela tinera-i soție. A mai leșinat însă când i-se spuse, că ea l-a dăruit unui căporal, fost draguț al ei.

Marchizul a intentat imediat proces de divorț.

— **O grevă de tot interesantă.** Anuarile grevelor pot povesti lucruri foarte interesante; cu toate acestea cred, că nu-i mai noștină grevă, ca aceea a măturitorilor de stradă din Budapesta.

Acești numiți impiegați ai curățeniei publice din capitală nu mai vreau adică să mai măture gunoiul, să adune murdăria de pe stradă, dacă nu le măresc lețile cu 20%, adică pe lângă 2 cor de până acum să mai capete 40 fil.

De nu l va împăca, în fața unui frumos viitor privește capitala va fi o *erd nouă a gunoiului și murdăriei*.

— **Și femeia — poate fi cantor.** În zilele trecute s'au ținut ședințele presbiteriului reformat din părțile Ardealului în Alba Regală.

Între obiectele ce s'au pertractat, a fost și arătarea făcută în contra învățătoarei din Kungös care a fost acuzată cu aceea, că a cântat la înmormântare și a luat iertăciuni.

Presbiteriul a hotărât ca — după a lui părere — femeile încă pot fi cantori; ba în aceasta privință avem chiar pildă pe comunitatea bisericească reformată din Buda-vechie unde funcționile de cantor bisericesc le împlinesc o femeie.

— **Un oraș fără copii.** În America se află un oraș, care se poate fali, că nu găzduiește între zidurile sale nici un copilăș. Acest loc unic în felul său, se numește Mircohorc și se află în ținutul New-Yersey. Orașelul numără 5000 locuitori și de 5 ani încoace nu s'a născut nici un copilăș.

— **Înștiințare.** Adunarea cercuală ordinară a despărțământului VI. (Sebeș) al „Asociației pentru literatură română și cultura poporului român” în anul acesta se va ține în comuna Ciora în 20 August a. e. st. n. Comitetul despărțământului VI. S. Medean director. G. Tătar secretar.

— **Convocare.** Cu convocare la §-ul 41 din statute, prin aceasta convocăm adunarea generală a despărțământului Bocșa a Asociației pentru literatură română și cultura poporului român pe 6 August st. n. l. 10 ore a. m. în comuna Bocșa-Română, la care P. T. Domni membri, precum și alți iubitori și sprijinitori ai culturii poporului român sunt invitați a lua parte. Programul adunării: 1. Deschiderea adunării prin directorul despărțământului. 2. Raportul anual al comitetului. 3. Censurarea socoților. 4. Stăbîlirea bugetului pe anul viitor. 5. Disertațiuni din partea membrilor din comitet: Petru Jeremia și Ioan Marcu. 6. Alegerea a două delegați pentru adunarea generală a Asociației. 7. Propuneri. 8. Distribuirea de cărți folositoare între popor. 9. Închiderea adunării. Bocșa-Montană din ședința comitetului despărțământului ținută la 12 Iulie 1905. Dr. Aurel Oprea, directorul despărțământului. Ioan Marcu secretar.

—x Spre știre. Cu deosebită stimă rog pe stimatul public urban și rural să binevoiască a se convinge personal, că *anunțurile ce le-am dat prin foile locale nu-s reclame ordinare*, ci residă pe fapte, că în atelierul meu special de giuvaerice, ce întrece ori ce concurență, fiind pus sub conducerea mea personală să pregătesc respective transformă, repară ori ce lucrări, ce cad în bransa aceasta foarte frumos și ieftin. Magazinul mi-e admirabil asortat cu giuvaerice cu briliant de aur, argint. Se pot obține și servicii pentru masă de argint cu prețuri foarte ieftine pe lângă un serviciu prompt. Telefon urban și comitatens 439. Cu deosebită stimă: *Weinberger Ferencz*, giuvaeriu, Arad (Központi szálloda)

Cronică judiciară.

§ Cind faci politică? Procesul, ce l-a intentat procuratura regească din Pojon contra unei foi, fiindcă face politică fără cautiune, e de tot interesant.

Acusatul a apelat, dar tabla reg. din Pojon a încuviințat procesul pe lângă următoarele motive: Esența recursului acusatului e, că nu a comis faptă criminală, fiindcă articolele publicate nu-s de conținut politic. Nici presa, nici codul criminal nu stabilește, ce articole să le considere judele de poliție, deși opinea și-o formează judele însuși pe bază științifică, având în vedere tesc general primite. După aceste principii politica e știință, care se ocupă cu răspândirea, respective cercetarea scopului vieții de stat și a mijloacelor și instituțiilor, cari contribuie la rezolvirea acestei probleme și are de scop de o parte criticarea construcției statului, de altă parte propunerea uneia mai bună iar obiectul ei poate fi tot, ce se referă la organizarea de stat. — Curia încă a primit explicația aceasta a politicii.

Invitări și petreceri.

Invitări. „Inteligența română din Radnaveche“ va invita cu toată onoarea la serata muzicală împreună cu teatru și urmată de dans, care se va aranja în Radnaveche Mercuri în 2 August 1905 (ziua sf. Proroc Ilie) în școala confesională română. Inceputul la oarele 7 și jumătate sara. Prețul de intrare: de o persoană singuratică 1 cor. 60 bani, de o persoană în familie 1 cor. Venitul curat e destinat în favoarea școlii și bisericii române din Radnaveche. Ofertele marinimoase se vor chita publice.

Bibliografie.

A apărut și se află de vânzare (prețul 50 fileri, plus porto 10 fileri) la administrația ziarului „Tribuna“ interesantul studiu:

»Die Bedeutung des Romänischen Elementes im Völkerconcerte Europas von Einem Patrioten«

Broșura aceasta scrisă nemțește este menită ca în cercurile înalte politice din Austria și străinătate să facă cunoscuți pe Români.

ECONOMIE.

Arad, 26 Iulie.

Avis. Domni! bărbați de încredere și toți acei domni, cari au primit prospectul cu lista de înscriere la „Industria“, proiectatul institut industrial-economic, societate pe acți în Deva, sunt și pe aceasta cale recercați a-și retrimite listele provăzute cu subscrieri originale și banii înesauți. Cu bucurie constat, că — deși partea cea mai mare a listelor cu ni-s'a înapoiat — din listele ce le avem, am constat, — că aproape întreg capitalul social de 100.000 coroane, împărțit în acți de câte 100 coroane, e deja semnat. Înființarea acestui institut de mare importanță generală e deja deplin asigurată.

Subscrierea de acți nouă e posibilă până la adunarea generală, carea, amăsurat legii comerciale, în 2 luni dela încheierea trecută la 15 Iulie 1905 a subscrierilor de acți, negreșit se

va ținea Duminică la 10 ori Jot la 14 Septembrie 1905. După improtocolarea firmei, cu ajutorul lui Dumnezeu la 1 Octombrie vor putea eventual începe lucrările institutului.

De cumva subscrierile prolongite până la adunarea generală — după interesul general judecând — vor întrece cu mult suma proiectată de 100.000 coroane, vom urca capitalul social la 200.000 coroane, spre binele institutului și întru ajungerea și mai sigură a mărețelor scopuri social-economice, ce el urmărește.

Deva, 20 Iulie 1905

August. A. Nicoară m. p.,
membru fondator, inițiator al „Industria“.

Recolta în Ungaria. Iată situația agricolă la 1 Iulie, după datele oficiale:

Rapița a dat o recoltă mijlocie: în unele locuri a fost bună, iar în altele slabă.

Paioasele au suferit în multe părți din cauza ploilor și grâu a fost atacat de neghină; totuși recolta e satisfăcătoare.

Porumbul s'a dezvoltat bine în urma ploilor și e cât se poate de frumos.

Zarzavaturile sunt abundante și cartofii promit o recoltă bună.

Tutunul s'a dezvoltat bine, hemeiul de asemenea.

Sfecla de zahar și nutreț merge bine.

Meiul a răsărit bine și e frumos

Cânepa și inul se prezintă bine.

Plantele de nutreț au dat la coasa a doua o recoltă satisfăcătoare, dar calitatea nutrețului lăsa de dorit din cauza ploilor.

Pășunile sunt bogate.

Vile au legat în împrejurări favorabile și promit recoltă satisfăcătoare.

Prunii se prezintă în general slab. Cetalaiți pomii roditorii mediocri.

Clasa muncitoare din Rusia. Clasa muncitoare din Rusia numără 9.156.000 de oameni, din cari 6.335.000 bărbați și 2.821.000 femei.

În această sumă sunt 7.042.959 muncitori propriu zis, din cari 5.558.281 bărbați și 1.484.728 femei, și 2.113.121 oameni de serviciu, din cari 1.336.121 femei.

Cei d'întăiu se repartizează astfel: muncitori industriali, 2.598.379; muncitori agricoli, 2.728.890 muncitori manuali 1.095.084; muncitori la căile ferate și navigație, 865.013; muncitori la întreprinderi comerciale 255.947; servitorii 1.719.058; băieți de drăvălie, 394.063.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 24 Iulie. —

Incheierea la 12 ore:

Grâu pe Octombrie 1905 (100 clgr.)	15'92—15'96
Secară pe Octombrie	12'82—12'94
Orz pe Octombrie	11'50—11'42
Cucuruz pe Iulie	15'42—15'54
Cucuruz nou 1906	10'98—11'—

Incheierea la 5 ore:

Grâu pe Octombrie 1905	15'92—15'94
Secară pe	12'90—12'92
Ovăs pe Octombrie	11'52—11'54
Cucuruz pe Iulie	16'44—16'46
Cucuruz nou 1906	10'08—11'10

Piața din Arad.

S'au vândut:	(100 klgr.)
580—650 mǎi metrică grâu cor.	17.00—17.40
320—340 „ „ cucuruz „	15.10—15.30
Semnare nominală secară:	14.68—14.70
„ „ orz:	14.60—14.80
„ „ ovăs:	13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:	
300—340 mǎi metrică grâu cor.	7.80—8.00
180—250 „ „ cucuruz	7.40—7.50
Semnare nominală: secară	7.00—7.10
„ „ orz:	5.20—5.40
„ „ ovăs:	6.50—6.60

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	cor. 158—
„ „ mic	„ 160—
„ brut „ mare	„ 156—
„ „ mic	„ 158—

Bursa de bucate din Timișoara

Grâu: 79—100 klgr.	Cor. 15'30—15'40
80— „ „	„ 15'40—15'50
Secară: 100 „	„ 13'20—13'30
Orz: „ „	„ 10'30—10'40
Ovăs mercantil 100 klgr.	„ 12'50—12'60
„ cernut „ „	„ 12'70—12'80
Cucuruz vechiu „ „	„ — — —
„ nou „ „	„ 15'30—15'40

Tirgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chlgr. 139—140 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chlgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 chlgr. 140—141 fil.; Calitate sârbească: grei, părechea peste 260 klgr. 142—143 fil.; mijlocii părechea 240—260 chlgr. greutate 141—142 fil. Usori până la 240 kgr. 138—140 fil.

Redactor responsabil: Sever Boeu.

Editor-proprietar: George Niefta.

Provocare.

Dlul Nicolae Nicola, capelan

Albac.

Dacă în timpul de 30 zile nu îți implinesti promisiunea dată unei dame, atunci îți vom publica în foaia aceasta toate slăbiciunile.

724

Un binevoitor.

Sz.: 2047/1905. szgb.

Pályázati hirdetés.

Fogaras-vármegyének alsó-árpási járásban előzetes folyóirat-megbeszédett egyesítve volt alsó-visti 13.436 lélekszámmal és szkorói 10.213 lélekszámmal bíró **körorvosi állásra** ezennel pályázatot hirdetek és az ezen állásokat elnyerni óhajókat felhívom, hogy az 1876. évi XIV. tc. 143. §-ában, illetve az 1883. évi I. tc. 9. §-ában előirt képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket **f. évi augusztus hó 17-éig** hivatalomhoz annál inkább benyújtsák, mert később érkező folyamodványok nem lesznek tekintetbe véve. — A választás 1905. évi augusztus hó 22-én délelőtti 10 órákor fog az alsó-árpási járási főszolgabírói hivatalban megtartatni.

A körorvosi székhely az alsó-visti állásra Alsó-Vist és a szkorói ideiglenesen Alsó-Árpás lesz.

Javadalmazás: 800—800 korona évi fizetés, 226 kor. 10 fill., 226 kor. 10 fill. utiátalány, mely összeg az állampénziárból utólagosan fizetetik, továbbá a szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak. Köteles azonban a körorvos a közégeket havonként kétszer rendszeren látogatni és a vagyon-talan betegeket ingyen gyógykezelné.

Ha pályázatok hiányában esetleg csak az egyik körorvosi állás lesz betölthető, akkor az egyik körben megválasztott körorvos köteles a másik körben is a körorvosi teendőket elvégezni az 1600 korona fizetés és 452 korona 20 fillér utiátalányának élvezése mellett, mely esetben egyelőre a körorvosnak székhelye Alsó-Árpás lesz. — A román nyelvnek tudása feltétlenül megkívántatik.

A megválasztott körorvos köteles állását 8 nap alatt elfoglalni.

Alsó-Árpás, 1905. évi július hó 17-én.

Tureu,
szolgabíró.

723 1—3

Vinzare

de VIN
în mare și mic,
producție *
proprie * din

podgoria Sriei.

nou alb, litra	52 fleri.
hiller (roșu)	56 „
vechiu alb	64 „
izling alb	80 „
în roșu vechiu	1.— cor.
achiu de drojdii, fabricat pro-	
priu, rafinat și rachiu de	
prune	1.60 cor.
de bucate	2.40 „
elin sirbesc veritabil	1.20 „

se capata la **Quirini Sándor**
Arad, Aulich Sajos-u. 7 e.

Telefon 96.

Motori „PUCH“

2 1/2 — 3 HP.

PUCH: Naumann — German a și
Premier Helical bucelate

Mașini de cusut:

Pfaff, Naumann, Kayser, Singer,
cu prețuri convenabile, cu garanție și con-

diții favorabile de plată se pot capata la

mer Vilmos,
at de lucrări tehnice-electrice
ad, Szabadság tér 7. —
pecial de reparație

Deschidere de atelier DE LĂCĂTUȘERIE.

Am onoare a aduce la cunoștința
p. t. publicului, că am deschis cu aran-
jament modern în Flórián-u. 6/e sz.
un atelier de lăcătușerie artistică
și pentru construcție.

Pot efectui tot ce cade în brânșă
asta: asortarea edificiilor, pregătire de
cămine, instalare de fântâni cu pompe,
firmelor le recomand portalurile mele,
reparez iute și convenabil.

Pricipiul meu e prețuri s lide, ser-
viciu prompt și consciențios, prin ceea
ce vreau să câștig sprijinul binevoitor
al p. t. publicului.

Rugându-me pentru sprijinul p. t.
publicului român

cu distinsă stimă:

Spanlang János,
lăcătuș.

DOCTORUL ALEX. M. POP

specialist în medicina internă;
consultă zilnic dela 8—12 a.m.
și dela 3—6 p. m. — in

BAILE HERCULANE

(HERCULESFÜRDŐ)

In restaurantul Gradina Mikádó

astăzi **MARTI** și
SÎMBĂȚĂ seara

Mare Concert

dă **Musica Regimentului 33.**

INTRARE LIBERA

Pentru numărăoasă cercetare se roagă

Cu stimă: **Szűsz Mór,** cafetier

Rog pe ori-cine să bine-volască a se
convinge ce bine și ce ieftin își poate
procura de la mine o i-ce orologiu și
giuvaericele din argint și aur curat
de 14 carate

ARAD, Piața Libertății
lângă edificiul teatru'ul vechiu.

Igaz Sándor

clășornier și giuvsergiu

Cel mai mare magazin de haine
gata pentru dame și copii.

ARAD, Szabadság-tér 3 szám.

Din cauza sezonului înaintat

mare a s o r t i m e n t de

bluse din delen frances buc. dela fl. 2.50

din zefir englez „ „ fl. 1.50

bluse de pânze brodate „ „ fl. 3.—

cele mai fine bluse de matase „ fl. 6.50

*Fuste elegante, capoturi
de creton, batist și delen
în cel mai modern fason,
— cu prețuri reduse. —*

Cu stimă

WINTERNITZ JENŐ,

ARAD, Szabad-ág tér 3 szám

Expediții de poștă în toate direcțiunile.

Atelier fotografic aranjat din nou

prețuri reduse și fotografii bune.

Pentru fotografiarea copiilor, atelierul meu e admirabil aranjat;
— — — fotografie gratis familii și tablouri-grupe. — — —

După fotografiat cât de vechi precum și noua, pregătesc artistic

tablouri în platină cu preț ieftin.

Binevoitorul sprijin al p. t. publicului îl cere

Sziklay Péter, Szabadság-tér 16. (Palatul Domány).
fotograf.

Tipografia G. Nichin

Fiind aranjată din nou, cu literele cele mai mo-
derne, se angajază a executa ori-ce lucrare atingă-
toare de arta tipografică, cu prețuri foarte moderate.
Arad Execuție artistică. Serviciu prompt și curat.

Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“

Recomandă specialitățile fabricate din magazin și admirabilele sale bandage și diferite preparate, ca:

Cremă de lacrimioare: preparat superb, delatură pistru, sgrăbunțe, spuse, sbircituri și necurătenii de pe față. Flacon 1 cor.
Spăpun de cremă de lacrimioare: articol colonial care combinat cu crema rumenește și susține frumusețea feței. Buc. 70 fil.
Pudră de lacrimioare: pregătită din materii cu totul nestricăcioase — care împrumută feții o culoare foarte placută fără ca să se poată vedea. O cutie, 1 cor. 20 fileri.

Praful de dinți a lui Dr. Kabdebó: ajutură frumusețea dinților foarte și în urma compoziției bune nu atacă smalțul dinților. O cutie 1 cor. 60 fileri.

Fluid stomatic Salicyl: folosește mult la întărirea gingiilor, alungă mirosul neplăcut al gurei și împiedecă stricarea dinților. Alifie „Coroană“ pentru față, 70 fil., 1.40, 1.68 fil. Spăpun „Coroană“, buc. 80 fil. Spirit pentru păr, sticla 2 cor. Alifie contra ochiurilor de găină, sticla 70 fil. Apa de gură și praful de dinți „Papp“ 1.60 fil și 1.20 fil. Regeneratorul părului, sticla 1 cor.

Preparatele se capătă totdeauna proaspete — la **Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“** colțul dela András-sy-tér și Petőfi-n. Arad.

Amun!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în Arad, — strada lemnului (Fa-utca) — No. 1.

o fabrică de mașini agronomice

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunând de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o **Austrougaria, Germania și America** o o

mașu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public

o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o

din material de prima clasă și pe lângă pre-

o—o—o țările cele mai avantajoase o—o—o

In special fabric, diverse mașini de sămănat, socerat, stărămătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururi, pluguri (Șeltană), prese de vin, pompe precum și alte articole de pivnițarie și instalațiuni de mori, joagăre și țiglarii mici și mari, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinăriiilor sus numite.

Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de abor și treacătoare, motoare de benzin, petrol, spirit sau gaz, garantând totdeauna, atât de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de reparaturi de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinstit o—o—o—o—o—o și prompt. o—o—o—o—o—o

INSTITUTUL LUI LÖWY

pentru împrumut de **SACI** și strae

recomandă marele magazin de saci și strae bune în orice mărime. Serviciu prompt și conștient. — — — Prețuri foarte ieftine.

Cel mai bun loc pentru saci și strae bune!

CARTOFI PRIMA cu vagonul pentru cină și sămănat.

Löwy Zsigmond

— Temesvár gyárvaros, Fő-utca 33. sz. —

Să sprijinim industria din patrie!!

Schimbare de prăvălie.

Am onoare a aduce la cunoștință p. t. publicului și stimărilor mei clienți, că

din I. Maiu a. c.

mi-am transpus croitoria mea ungurească și civilă din Rápolna-u. 10.

în Boros-Béni-tér 22.

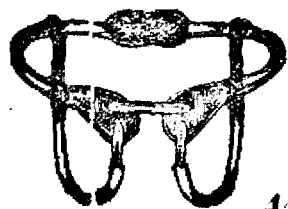
unde ori-ce lucrare de bransa mea se efectuează foarte bine, foarte punctual și cu prețurile cele mai ieftine posibile. Pe lângă aceasta mai am în magazin și vând ieftin haine ungurești gata, costume pentru muncitori.

Primește transformarea și repararea ori-cărei haine, și o efectuez convenabil. Recomandându-mă și mai departe în prețuită bunăvoință a p. t. publicului

rămân cu stimă

KOCSIS GYÖRGY, croitor.

Să sprijinim industria din patrie!!

Prăvălie pentru mănuși și suspensorii a lui

Hubatschek T.

Arad, Szabadság-tér 20.

In casa Băncii populare și de industrie Aradane.)

Recomandă on. public mănușile pentru femei și bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea și în tot fazonul, pe lângă prețurile cele mai culante; mai departe se capătă tot felul de mijloace de pansare din materia cea mai bună, fabricate conform indicațiunilor medicale. Mai departe recomand asortimentul de cravate, pe care le vând pentru prețuri extraordinar de echitabile. Rugând spriginul binevoitor al public rămân cu respect: **Hubatschek T.**

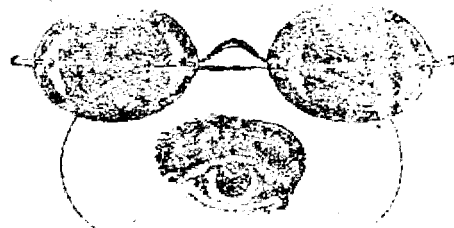
30

Foarte importanți pentru toți, cari poartă ochelari!

Dieaphragma și ochelarii noi — perpha ai lui **RODENSTOCK** fără reflex din fabrica de articole optice a lui G. Rodenstock din München

Fără rame!

Sticla de cristal, omogenă foarte străvezie.

Fără rame!

Lipsiți cu totul de împrăștierea deasă neplăcută a ramelor sticlei.

Cel mai bun și perfect pentru vederea curată și ptrunzătoare și pentru cruțarea forței vizuale.

Singurul reprezentant **Samuil Dick** orologier și fabricant de articole optice. Colțul Străzii Ioan Weitzer.